

ประเด็นการเมือง ฉบับที่ E42	29 ส.ค. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น AI: เครื่องมือการเมืองยุคดิจิทัล	การเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์การเมืองและผลกระทบต่อประชาธิปไตย	
ประเด็นสำคัญ	- การปฏิวัติการเมืองยุคดิจิทัล - วิวัฒนาการของ AI ในการเมือง: จากจุดเริ่มต้นสู่ปัจจุบัน - ความสามารถของ AI ในฐานะเครื่องมือการเมือง - มิติของการใช้ AI ในการเมือง / การวางแผนกลยุทธ์ทางการเมืองด้วย AI - การใช้ AI เพื่อหวังผลทางการเมืองในระดับสากล - ผลกระทบต่อระบบประชาธิปไตย: ความท้าทายใหม่ในศตวรรษที่ 21 - การเปลี่ยนแปลงกระบวนการเลือกตั้ง / ความท้าทายต่อการกำกับดูแล - กรณีศึกษาเฉพาะ: ปราบปรามการฉ้อโกง "วุ่นวาย" และความหมายทางการเมือง - เทคโนโลยีตรวจจับ AI: สงครามแห่งการพัฒนา - ข้อเสนอแนะสำหรับการรับมือกับ AI ในการเมือง	

AI: เครื่องมือการเมืองยุคดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์การเมืองและผลกระทบต่อประชาธิปไตย

การปฏิวัติการเมืองยุคดิจิทัล

การเมืองในศตวรรษที่ 21 กำลังเผชิญกับการปฏิวัติครั้งใหม่ที่อาจรุนแรงและลึกซึ้งกว่าการปฏิวัติใดๆ ในประวัติศาสตร์การเมืองมนุษยชาติ นั่นคือการเกิดขึ้นของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ในฐานะเครื่องมือการเมืองที่มีพลังอำนาจในการสร้าง ปรับแต่ง และเผยแพร่ข้อมูลได้อย่างไม่มีขีดจำกัด จนถึงขั้นที่การแยกแยะความจริงจากความจริงที่กลายเป็นเรื่องที่ท้าทายอย่างยิ่ง หากย้อนกลับไปเพียงไม่กี่ปีที่ผ่านมาการเมืองไทยเองได้เห็นการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ ตั้งแต่เพลง AI "คิดถึงลุงตุ๋" ที่เคยสร้างกระแสในช่วงหลัง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถของ AI ในการสร้างเนื้อหาทางการเมืองที่สามารถเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกของประชาชนได้ ไปจนถึงปรากฏการณ์ "คลิปวุ่นวาย" ที่กลายเป็นไวรัลในปัจจุบัน แม้จะไม่ใช่เนื้อหาทางการเมืองโดยตรง แต่ก็แสดงให้เห็นถึงพลังของ AI ในการสร้างเนื้อหาที่ดูสมจริงจนคนดูแยกไม่ออกว่าเป็นการแสดงที่แท้จริงหรือถูกสร้างขึ้นด้วยเทคโนโลยี **สิ่งที่น่าตกใจ** คือ การพัฒนาของเทคโนโลยีการสร้างคลิปโฆษณาและภาพยนตร์ด้วย AI ที่ปัจจุบันมีคุณภาพสูงจนแยกไม่ออกว่าอันไหนจริงอันไหนปลอม การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อวิธีการสื่อสารการเมือง แต่ยังท้าทายรากฐานของความจริงและความเชื่อถือได้ในระบบประชาธิปไตยอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

วิวัฒนาการของ AI ในการเมือง: จากจุดเริ่มต้นสู่ปัจจุบัน

การพัฒนาของการใช้ AI ในกิจกรรมทางการเมืองมีวิวัฒนาการที่น่าสนใจ หากแบ่งตามช่วงเวลาและความซับซ้อนของเทคโนโลยี สามารถแบ่งได้เป็น 4 ยุคที่แตกต่างกัน

ยุคแรกของการทดลอง (2018-2020) เป็นช่วงที่ AI เริ่มเข้ามามีบทบาทในการเมือง แต่ยังอยู่ในระดับพื้นฐาน การใช้บอทในโซเชียลมีเดียที่สามารถตอบโต้หรือสร้างกระแสได้อย่างง่ายๆ การวิเคราะห์ข้อมูลจาก Facebook และ Twitter เพื่อเข้าใจแนวโน้มความคิดเห็นของประชาชน และเครื่องมือการสร้างเนื้อหาอัตโนมัติที่ยังมีข้อจำกัดมาก ในช่วงนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ยังสามารถแยกแยะได้ค่อนข้างง่ายว่าเนื้อหาใดถูกสร้างด้วย AI

ยุคการพัฒนา (2020-2022) ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ เพลง AI "คิดถึงลุงตุ๋" เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของความก้าวหน้าในเทคโนโลยีการสังเคราะห์เสียงที่สามารถเลียนแบบการร้องเพลงได้อย่างมีอารมณ์ เทคโนโลยี deepfake เริ่มปรากฏให้เห็นในระดับที่ยังตรวจจับได้ไม่ยาก แต่เริ่มสร้างความกังวลแล้ว ระบบการตอบกลับอัตโนมัติเริ่มมีความซับซ้อนและสามารถสนทนาได้อย่างธรรมชาติขึ้น รวมถึงการนำ AI มาใช้วิเคราะห์และทำนายผลการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นได้แม่นยำขึ้น

ยุคการระเบิด (2022-2024) เป็นช่วงที่เทคโนโลยี deepfake พัฒนาจนมีคุณภาพสูงมาก การสร้างคลิปวิดีโอที่แยกยากจากเนื้อหาจริงเริ่มเป็นไปได้ การใช้ AI สร้างข่าวปลอมที่มีรายละเอียดและความน่าเชื่อถือสูง การพัฒนาบอทที่สามารถสนทนาได้เหมือนมนุษย์จริงจนแทบแยกไม่ออก และที่สำคัญคือการนำ AI มาใช้ในการหาเสียงในระดับการเลือกตั้งแห่งชาติอย่างเป็นระบบ

ยุคปัจจุบัน (2024-ปัจจุบัน) คือยุคที่เราสามารถเห็นปรากฏการณ์อย่าง "คลิปวันเส้น" ที่แสดงให้เห็นถึงพลังของ AI ในการสร้างเนื้อหาที่ดูเหมือนจริงจนน่าทึ่ง การผลิตภาพยนตร์และคลิปโฆษณาด้วย AI ที่มีคุณภาพระดับมืออาชีพ การใช้ AI ในการจัดการวิกฤตทางการเมืองแบบเรียลไทม์ และการเกิดขึ้นของ "AI influencers" ที่มีอิทธิพลทางการเมือง ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้ขอบเขตระหว่างความจริงและความเท็จเลือนรางลงอย่างน่าวิตก

ความสามารถของ AI ในฐานะเครื่องมือการเมือง

ความสามารถในการสร้างเนื้อหา ของ AI เติบโตอย่างน่าทึ่ง สามารถสังเคราะห์เสียงนักการเมืองได้จนแทบแยกไม่ออกจากเสียงจริง สร้างเพลงหาเสียงที่มีอารมณ์และจังหวะเฉพาะตัวเหมือน "คิดถึงลุงตุ๋" รวมถึงผลิตภาพและวิดีโอที่ปรับแต่งได้ตามต้องการ เทคโนโลยี deepfake ทำให้สร้างคลิปนักการเมืองในสถานการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นได้อย่างสมจริงน่าเชื่อถือ การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมาย คือ จุดแข็งที่ไม่มีใครเทียบได้ AI วิเคราะห์ข้อมูลออนไลน์ของประชาชนหลายล้านคนได้อย่างละเอียดถึงระดับบุคคล ระบุกลุ่มผู้มีแนวโน้มเปลี่ยนใจได้แม่นยำ และสร้างข้อความเฉพาะบุคคลที่เหมาะสมกับความสนใจและสภาวะจิตใจในขณะนั้น ทั้งยังติดตามและปรับกลยุทธ์แบบเรียลไทม์ตามปฏิกิริยาของประชาชน การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ เป็นอีกพลังที่น่าระวัง

AI ผลิตและเผยแพร่เนื้อหาปริมาณมหาศาลได้รวดเร็ว ควบคุมการไหลของข้อมูลในโซเชียลมีเดีย และตอบโต้ข่าวลือหรือข้อมูลเชิงลบได้ทันทีแบบอัตโนมัติ

มิติของการใช้ AI ในการเมือง

การหาเสียงและประชาสัมพันธ์ ใช้สร้างเนื้อหาเฉพาะพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย เช่น เพลงที่ใช้สำเนียงท้องถิ่น หรือคลิปโฆษณาหลายเวอร์ชันที่เน้นประเด็นต่างกันตามกลุ่มผู้ชม ประกอบด้วย **การโจมตีคู่แข่ง** ด้วยการสร้าง deepfake หรือข้อมูลเท็จที่ดูน่าเชื่อถือ สร้างเรื่องอื้อฉาวปลอมที่มีรายละเอียดและหลักฐานที่ดูสมจริง **การควบคุมสาธารณสมบัติ** ผ่านการสร้างกระแสด้วยบอทและเนื้อหาปลอมที่ดูเหมือนความคิดเห็นของประชาชนจริง จัดการข้อมูลที่ประชาชนเห็นในโซเชียลมีเดียผ่านอัลกอริทึม **การเฝ้าระวังและรวบรวมข้อมูล** ติดตามฝ่ายตรงข้ามและวิเคราะห์แนวโน้มการเมืองจากพฤติกรรมออนไลน์ รวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อหาจุดอ่อนและระบุผู้มีอิทธิพล **การสร้างภาพลักษณ์และความรู้สึกทางการเมือง** อาจเป็นมิติที่มีอิทธิพลสูงสุด AI สามารถออกแบบการสื่อสารที่กระตุ้นอารมณ์เฉพาะ สร้างคลิปที่แสดงนักการเมืองในมุมมองบวก ปรับไบหน้ให้ดูน่าเชื่อถือ และใช้จิตวิทยาสร้างความเชื่อมโยงทางอารมณ์กับชุมชนต่างๆ

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ในประเทศไทยที่น่าสนใจ ได้แก่ การสร้างคลิปนักการเมืองกิน "ข้าวแกงธรรมดา" เพื่อสร้างภาพว่าเป็น "คนธรรมดา" ที่เข้าใจชีวิตประชาชน การใช้ AI สร้างภาพนักการเมืองในชุดประจำภาคต่างๆ เพื่อแสดงความใกล้ชิดกับประชาชนท้องถิ่น และการสร้างเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับเทศกาลและประเพณีไทย แม้นักการเมืองจะไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้นจริง

มิติการวางแผนกลยุทธ์ทางการเมืองด้วย AI

มิติที่แสดงให้เห็นว่า AI ไม่เพียงเป็นเครื่องมือสร้างเนื้อหา แต่ยังเป็นทีปรึกษาทางยุทธศาสตร์ที่มีความสามารถสูงกว่ามนุษย์ในหลายด้าน **การวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์** ที่ AI สามารถทำได้ ประกอบด้วย การคาดการณ์แนวโน้มการเมือง โดยวิเคราะห์ข้อมูลประวัติการเลือกตั้งในหลายทศวรรษย้อนหลังเพื่อสร้างแบบจำลองที่สามารถทำนายผลลัพธ์การเลือกตั้งในอนาคตได้ การติดตามการเปลี่ยนแปลงของความคิดเห็นสาธารณะแบบเรียลไทม์จากข้อมูลโซเชียลมีเดียและแหล่งข้อมูลออนไลน์อื่นๆ และการวิเคราะห์ผลกระทบของเหตุการณ์ต่างๆ ต่อความ

นิยมทางการเมือง **การระบุช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุด (Timing Optimization)** เป็นอีกความสามารถที่สำคัญ AI สามารถคำนวณช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการประกาศนโยบายใหม่ การออกข่าวประชาสัมพันธ์ หรือการโจมตีคู่แข่งทางการเมือง โดยวิเคราะห์รอบข่าว (news cycle) และหาช่วงที่ข่าวจะได้รับความสนใจมากที่สุดจากประชาชนและสื่อมวลชน รวมถึงการคาดการณ์ปฏิกิริยาของสื่อและประชาชนต่อการกระทำต่างๆ **การออกแบบแคมเปญอัตโนมัติ** แสดงให้เห็นถึงความสามารถของ AI ในการสร้างแคมเปญที่ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ การสร้างแคมเปญแบบส่วนบุคคล (Personalized Campaign) โดย AI สามารถสร้างข้อความหาเสียงที่ปรับตามข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละคน ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ อายุ ที่อยู่ ความสนใจส่วนตัว

หรือแม้กระทั่งสถานะทางอารมณ์ในช่วงเวลาต่างๆ การปรับเนื้อหาให้เหมาะกับช่วงเวลาที่แต่ละคนใช้โซเชียลมีเดีย และการสร้างเส้นทางการสื่อสาร (customer journey) ที่แตกต่างกันสำหรับกลุ่มคนต่างๆ การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดย AI คำนวณการใช้งานโฆษณาออนไลน์เพื่อให้ได้ผลลัพธ์สูงสุดในแต่ละพื้นที่และแต่ละกลุ่มเป้าหมาย กำหนดเส้นทางการเดินทางของผู้สมัครที่จะให้ผลตอบแทนทางการเมืองสูงสุด และวิเคราะห์ ROI ของกิจกรรมทางการเมืองแต่ละประเภทเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์คู่แข่งและการตอบโต้ เป็นด้านที่ AI มีความสามารถเหนือกว่ามนุษย์อย่างชัดเจน การศึกษาจุดอ่อนของคู่แข่งโดยการวิเคราะห์ประวัติ การกระทำ และคำพูดของคู่แข่งในระยะเวลายาวนานเพื่อหาจุดที่สามารถนำมาโจมตีได้อย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามการเปลี่ยนแปลงความนิยมของคู่แข่งและวิเคราะห์สาเหตุเพื่อหาวิธีการตอบโต้ที่เหมาะสม และการคาดการณ์กลยุทธ์ที่คู่แข่งอาจใช้ในอนาคตร่วมเพื่อเตรียมการรับมือล่วงหน้า การตอบโต้แบบอัตโนมัติเป็นความสามารถที่น่าประทับใจ AI สามารถสร้างระบบที่ตอบโต้ข่าวลือหรือการโจมตีทางการเมืองได้ทันทีที่มีการเผยแพร่ วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการตอบโต้และปรับกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสร้างเนื้อหาเพื่อเปลี่ยนประเด็นการพูดคุยไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์เมื่อถูกโจมตีหรือเกิดปัญหา

การใช้ AI เพื่อหวังผลทางการเมืองในระดับสากล

เพื่อให้เห็นภาพรวมของการใช้ AI ในการเมืองโลก การศึกษากรณีตัวอย่างจากประเทศต่างๆ จะช่วยให้เข้าใจถึงความหลากหลายและความซับซ้อนของปรากฏการณ์นี้

สหรัฐอเมริกา: แม่แบบการใช้ AI ทางการเมือง ถือเป็นประเทศที่ใช้ AI ในการเมืองมากที่สุดและมีความซับซ้อนสูงสุดในโลก ในการเลือกตั้งประธานาธิบดี 2020 การใช้ AI มีบทบาทอย่างมากในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งกว่า 200 ล้านคน การสร้างโฆษณาเฉพาะบุคคลได้มากกว่า 50,000 แบบที่แตกต่างกันในรายละเอียด และการใช้เทคโนโลยี deepfake ในการโจมตีคู่แข่งทางการเมือง ในการเลือกตั้งกลางสมัย 2022 ความรุนแรงของการใช้ AI เพิ่มขึ้นอีก มีการใช้บอท Twitter กว่า 2 ล้านตัวในการสร้างกระแสทางการเมือง AI สร้างข่าวปลอมที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากกว่า 100 ล้านคนผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ และมีการพัฒนาระบบ AI ที่สามารถเลียนแบบการพูดและการแสดงออกของนักการเมืองได้ถึง 95% ความแม่นยำ

จีน: AI กับการควบคุมสาธารณชน จีนมีแนวทางการใช้ AI ในการเมืองที่แตกต่างจากประเทศตะวันตกอย่างชัดเจน โดยเน้นการใช้ AI เพื่อการควบคุมและการจัดการสังคมมากกว่า การหาเสียง ระบบเครดิตทางสังคม (Social Credit System) ใช้ AI ในการติดตามพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน

ตลอดเวลา วิเคราะห์การโพสต์ในโซเชียลมีเดียเพื่อประเมินระดับความจงรักภักดีต่อรัฐบาล และสร้างระบบรางวัล-ลงโทษที่อิงตามความคิดเห็นและพฤติกรรมทางการเมือง

ในด้านการจัดการข้อมูล AI ของจีน มีความสามารถในการกรองข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนเห็นได้อย่างละเอียด สร้างเนื้อหาโฆษณาชวนเชื่อที่ดูเป็น

ธรรมชาติและน่าเชื่อถือ และใช้ AI ในการตรวจจับและลบเนื้อหาที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

รัสเซีย: AI กับสงครามข้อมูล รัสเซียใช้ AI ในการแทรกแซงการเมืองของประเทศอื่นเป็นหลัก โดยเฉพาะการแทรกแซงการเลือกตั้งของประเทศต่างๆ ผ่านการสร้าง deepfake ของผู้นำต่างประเทศ การใช้บอทแพร่ข้อมูลเท็จในโซเชียลมีเดียของประเทศต่างๆ และการใช้ AI สร้างบทความข่าวปลอมในหลายภาษาที่มีความ

สมจริงสูง ในกรณีของสงครามยูเครน รัสเซีย ได้ใช้ AI ในการสร้าง deepfake ของประธานาธิบดี Zelenskyy เพื่อทำลายขวัญกำลังใจของประชาชนยูเครน สร้างวิดีโอข่าวปลอมเกี่ยวกับสถานการณ์สงครามที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาคมโลก และใช้บอทที่สร้างเป็นพลเมืองยูเครนเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเท็จในโซเชียลมีเดีย

อินเดีย: AI ในการเลือกตั้งใหญ่ที่สุดของโลก อินเดียใช้ AI ในการเลือกตั้งทั่วไป 2024 อย่างกว้างขวางที่สุดในประวัติศาสตร์การเลือกตั้งโลก การใช้ AI สร้างคลิปหาเสียงในภาษาท้องถิ่นต่างๆ ถึง 22 ภาษา การใช้เทคโนโลยี deepfake ให้ผู้เสียชีวิตแล้ว "กลับมาหาเสียง" ได้ และการใช้ WhatsApp บอทส่งข้อความหาเสียงแบบส่วนบุคคลมากกว่า 500 ล้านข้อความ **ผลกระทบที่เกิดขึ้น** คือ ประชาชนแยกไม่ออกว่าข้อความไหนจริงไหนปลอม การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งที่มีการใช้ AI มากที่สุดในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ และมีค่าใช้จ่ายในการใช้ AI ทางการเมืองถึงกว่า 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

ผลกระทบต่อระบบประชาธิปไตย: ความท้าทายใหม่ในศตวรรษที่ 21

การเข้ามาของ AI ในกิจกรรมทางการเมืองไม่เพียงเปลี่ยนแปลงเทคนิคการหาเสียงหรือการสื่อสาร แต่ยังสั่นคลอนรากฐานของระบบประชาธิปไตยในหลายด้าน **Erosion of Truth** ปัญหาใหญ่ที่สุดที่ AI สร้างขึ้นคือการทำให้แนวคิดเรื่อง "ความจริง" เลือนรางลง เมื่อ AI สามารถสร้างเนื้อหาที่ดูเหมือนจริงได้ถึง 99% ความแม่นยำ ประชาชนเริ่มไม่แน่ใจว่าข้อมูลที่พวกเขาเห็นนั้นเป็นความจริงหรือไม่ ความเชื่อมั่นในสื่อมวลชนและสถาบันต่างๆ ลดลง เนื่องจากไม่สามารถแยกแยะได้ว่าข้อมูลใดเชื่อถือได้

การอภิปรายสาธารณะขาดพื้นฐานข้อเท็จจริงที่เหมือนกัน ทำให้การถกเถียงทางการเมืองกลายเป็นการโต้แย้งระหว่างความเชื่อมากกว่าการอภิปรายข้อมูลจริง ผลที่ตามมาคือ ผู้คนมีแนวโน้มที่จะเลือกเชื่อเฉพาะข้อมูลที่ตรงกับความคิดเห็นเดิมของตนเอง ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะเป็นจริงหรือไม่

การเพิ่มขึ้นของขั้วทางการเมือง (Political Polarization)

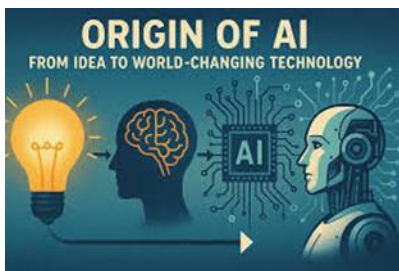
อัลกอริทึม AI ที่ออกแบบมาเพื่อเพิ่ม engagement กลายเป็นตัวการสำคัญในการสร้างการแบ่งแยกทางการเมือง ผู้คนได้รับข้อมูลเฉพาะที่ตรงกับความเชื่อเดิมของตนเอง การสร้าง "filter bubble" และ "echo chamber" ที่แยกกลุ่มคนออกจากกัน ทำให้ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับฝ่ายตรงข้ามเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การหาเสียงที่เป็นกลางลดลง เนื่องจากอัลกอริทึมให้ผลตอบแทนกับเนื้อหาที่รุนแรงและจิกกัดมากกว่าเนื้อหาที่สร้างสรรค์ นักการเมืองจึงมีแรงจูงใจที่จะใช้ถ้อยคำที่รุนแรงและสร้างความแบ่งแยกมากกว่าการสร้าง ความเข้าใจและการประนีประนอม

การเปลี่ยนแปลงของกระบวนการเลือกตั้ง

ด้านบวกของการใช้ AI ในการเลือกตั้ง ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้อย่างแม่นยำและมีประสิทธิภาพสูง การลดต้นทุนการหาเสียงทำให้ผู้สมัครที่มีทุนน้อยสามารถแข่งขันได้มากขึ้น และการเพิ่มการมีส่วนร่วมของคนหนุ่มสาวที่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีดิจิทัล

อย่างไรก็ตาม ด้านลบของการเปลี่ยนแปลงนี้มีความรุนแรงมากกว่า การหาเสียงที่ไม่ยุติธรรมเนื่องจากการใช้ข้อมูลส่วนตัวของประชาชนโดยไม่ได้รับอนุญาตอย่างชัดเจน ผู้ที่มีทุนมากและเข้าถึงเทคโนโลยีสูงได้เปรียบอย่างล้นหลามเหนือผู้สมัครอื่น และความเป็นธรรมของการเลือกตั้งถูกบั่นทอนเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับข้อมูลที่บิดเบือนหรือเป็นเท็จ

ความท้าทายต่อการกำกับดูแล

ปัญหาที่ใหญ่ที่สุดในปัจจุบัน คือ กฎหมายและระบบการกำกับดูแลไม่ทันการพัฒนาของเทคโนโลยี ความยากในการตรวจจับและพิสูจน์การใช้ AI ผิดกฎหมาย เนื่องจากเทคโนโลยีมีความซับซ้อนสูงและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การกำกับดูแลข้ามพรมแดนที่ซับซ้อน เมื่อเทคโนโลยีและการโจมตีสามารถมาจากประเทศไหนก็ได้ ความท้าทายในการสร้าง

สมดุลระหว่างเสรีภาพในการแสดงออกและการป้องกันข้อมูลเท็จ เป็นปัญหาที่ไม่มีคำตอบง่ายๆ การกำกับดูแลที่เข้มงวดเกินไปอาจนำไปสู่การเซ็นเซอร์ ขณะที่การกำกับดูแลที่หลวมเกินไปอาจให้อิทธิพลแก่การใช้เทคโนโลยีในทางที่ผิด

กรณีศึกษาเฉพาะ: ปรากฏการณ์ "วุ่นเส้น" และความหมายทางการเมือง

คลิป "วุ่นเส้น" ที่กลายเป็นปรากฏการณ์ไวรัลในโลกออนไลน์ไทย แม้จะไม่ใช่นิเวศทางการเมืองโดยตรง แต่กลายเป็นตัวอย่างที่มีความสำคัญในการทำความเข้าใจถึงพลังและผลกระทบของเทคโนโลยี AI ต่อสังคมและการเมืองไทย **ลักษณะและแหล่งที่มา** คลิปดังกล่าวมีลักษณะที่ดูเหมือนจริงจนคนดูส่วนใหญ่แยกไม่ออกกว่าเป็นการแสดงที่แท้จริงของมนุษย์หรือถูกสร้างขึ้นด้วยเทคโนโลยี AI ความสามารถในการสร้างกระแสและมีผู้ติดตามจำนวนมากในเวลาอันสั้น และการแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยี AI ในการเลียนแบบการแสดงออกและความเป็นธรรมชาติของมนุษย์

ผลกระทบทางการเมือง

การตื่นตัวของนักการเมือง เป็นผลกระทบแรกที่เกิดขึ้น พรรคการเมืองต่างๆ เริ่มศึกษาเทคโนโลยีนี้อย่างจริงจังเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการหาเสียงและการสร้างภาพลักษณ์ ความกังวลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่เทคโนโลยีเดียวกันนี้จะถูกใช้เพื่อโจมตีหรือทำลายภาพลักษณ์ทางการเมือง และการเตรียมมาตรการป้องกันการใช้เทคโนโลยี deepfake ในทางที่อาจเป็นอันตรายต่อกิจกรรมทางการเมือง

ปฏิกิริยาของประชาชน ที่น่าสนใจคือ ระดับความตื่นตัวที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับ AI และความสามารถในการสร้างเนื้อหาที่ดูสมจริง ความสงสัยที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความแท้จริงของเนื้อหาออนไลน์ต่างๆ รวมถึงเนื้อหาทางการเมือง และการเรียกร้องให้หน่วยงานรัฐมีการกำกับดูแลการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวให้เข้มงวดขึ้น

ผลกระทบต่อสื่อมวลชน ที่ต้องปรับตัว สื่อต้องเพิ่มขึ้นตอนและความละเอียดในการตรวจสอบความแท้จริงของเนื้อหา ก่อนเผยแพร่ การลงทุนในเทคโนโลยีที่สามารถตรวจจับ AI-generated content และการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานข่าวให้มีความเข้มงวดและรอบคอบมากขึ้น

ปรากฏการณ์ "วุ่นเส้น" แสดงให้เห็นว่า เทคโนโลยี AI ได้พัฒนาไปถึงจุดที่สามารถหลอกลวงประสาทสัมผัสของมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์ ความจำเป็นในการพัฒนาความรู้ดิจิทัลของประชาชนเพื่อให้สามารถรับมือกับข้อมูลที่อาจไม่แท้จริง และความสำคัญของการพัฒนาเครื่องมือและระบบตรวจสอบที่สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

เทคโนโลยีตรวจจับ AI: สงครามแห่งการพัฒนา

การพัฒนา AI สร้างเนื้อหาไปพร้อมกับเทคโนโลยีตรวจจับ AI ในลักษณะการแข่งขันระหว่างดาบและโล่ที่ไม่มีวันจบ **เครื่องมือตรวจจับปัจจุบัน** ได้แก่ **ตรวจจับ Deepfake** วิเคราะห์การเคลื่อนไหวดวงตา ความไม่สม่ำเสมอในระดับพิกเซล และรูปแบบการหายใจ-กะพริบตา **ตรวจจับข้อความ AI**

วิเคราะห์รูปแบบภาษาเฉพาะ ความซ้ำซากของโครงสร้างประโยค และคำศัพท์ที่ใช้ซ้ำ และ**ตรวจสอบเสียง** วิเคราะห์คลื่นเสียงในระดับลึก ความต่อเนื่องของโทนเสียง และร่องรอยการสังเคราะห์ **ข้อจำกัดสำคัญ** คือ **ความสามารถจำกัด:** ตรวจจับได้เฉพาะ AI รุ่นเก่า ขณะที่ AI ใหม่พัฒนาเร็วกว่า ความแม่นยำยังไม่ถึง 100% และมีการผิดพลาดทั้ง false positive และ false negative และ**ปัญหาการใช้งาน** คือ จำเป็นต้องใช้เวลานาน ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และมีต้นทุนสูงในการใช้งานระดับกว้าง

ข้อเสนอแนะสำหรับการรับมือกับ AI ในการเมือง

การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจาก AI ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม โดยแต่ละภาคส่วนมีบทบาทและความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน

สำหรับรัฐบาลและหน่วยงานกำกับดูแล ได้แก่ **การพัฒนากฎหมายและกฎระเบียบ** เป็นเรื่องเร่งด่วนที่สุด การสร้างกรอบกฎหมายเฉพาะการใช้ AI ในการเมืองที่ครอบคลุมทั้งการหาเสียง การโฆษณา และการเผยแพร่ข้อมูล การกำหนดบทลงโทษที่เข้มงวดและสร้างความเสี่ยงที่แท้จริงสำหรับผู้ที่ใช้ AI เพื่อการหลอกลวงหรือทำลายประชาธิปไตย และการพัฒนาระบบการตรวจสอบและการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย **การลงทุนในเทคโนโลยี** โดยการจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบ AI ระดับชาติที่มีความเชี่ยวชาญสูงและอิสระในการทำงาน การพัฒนาเครื่องมือตรวจจับ AI ที่เหมาะสมกับบริบทและภาษาไทย และการสร้างฐานข้อมูลเพื่อติดตามและบันทึกการใช้ AI ผิดกฎหมายเพื่อการศึกษาและป้องกัน **การสร้างความรู้** แก่ประชาชน ผ่านการจัดโครงการอบรมความรู้ดิจิทัลให้ประชาชนทุกกลุ่มอายุ การพัฒนาหลักสูตร

การศึกษาเกี่ยวกับ AI และสื่อดิจิทัลในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการสร้างเครือข่ายการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่มีส่วนร่วมจากประชาชนและมีความครอบคลุม

สำหรับพรรคการเมืองและนักการเมือง ประกอบด้วย การใช้ AI อย่างมีจริยธรรม โดยการจัดทำและปฏิบัติตามแนวทางการใช้ AI ในการหาเสียงที่โปร่งใสและยุติธรรม การเปิดเผยการใช้เทคโนโลยี AI ในกิจกรรมทางการเมืองต่อประชาชน และการปฏิเสธอย่างชัดเจนต่อการใช้ AI เพื่อการหลอกลวง การสร้างข้อมูลเท็จ หรือการทำลายคู่แข่งทางการเมือง การป้องกันตัวเอง ผ่านการพัฒนาระบบป้องกันการถูกใช้ deepfake หรือเทคโนโลยี AI อื่นๆ มาโจมตี การสร้างช่องทางการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับตัวเองให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย และการเตรียมแผนรับมือและแผนการสื่อสารเมื่อถูกโจมตีด้วยเทคโนโลยี AI

สำหรับสื่อมวลชนและนักข่าว คือ การปรับปรุงกระบวนการทำงาน โดยการนำเครื่องมือตรวจสอบ AI มาใช้ในกระบวนการผลิตข่าวและตรวจสอบข้อเท็จจริง การพัฒนาทักษะของนักข่าวในการระบุและวิเคราะห์เนื้อหาที่อาจสร้างด้วย AI และการสร้างมาตรฐานการรายงานข่าวในยุค AI ที่เข้มงวดและรอบคอบ การสร้างความเชื่อถือ ผ่านการเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการให้ข้อมูลที่เป็นที่มาของข่าว การพัฒนาระบบการรับรองความแท้จริงของเนื้อหาที่สื่อผลิตขึ้น และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสื่อต่างๆ ในการตรวจสอบและแลกเปลี่ยนข้อมูล

สำหรับประชาชนและผู้บริโภคข้อมูล ประเด็นที่สำคัญ การพัฒนาความรู้ โดยการเรียนรู้วิธีการระบุเนื้อหาที่อาจสร้างด้วย AI จากลักษณะเฉพาะต่างๆ การใช้เครื่องมือตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนแชร์หรือเผยแพร่ข้อมูลต่อ และการหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่แน่ใจในความแท้จริง การบริโภคข้อมูลอย่างชาญฉลาด ผ่านการติดตามข้อมูลจากหลากหลายแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือ การตั้งคำถามกับข้อมูลที่ดูน่าสงสัยเกินจริง หรือกระตุ้นอารมณ์มากเกินไป และการสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการไม่หลงเชื่อข้อมูลอย่างง่าย ๆ

การเมืองยุคใหม่ที่เปลี่ยนไปตลอดกาล

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการเมือง ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของเพลง AI "คิดถึงลุงตุ๋" ไปจนถึงปรากฏการณ์ "คลิปวันเสาร์" และการผลิตโฆษณาภาพยนตร์ที่แยกแยะความจริงได้ยากขึ้นเรื่อยๆ เราได้เห็นการพัฒนาที่ไม่เพียงเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงเทคโนโลยี แต่เป็นการปฏิวัติพื้นฐานของระบบการเมืองและประชาธิปไตย การเข้ามาของ AI ในการเมืองได้สร้างทั้งโอกาสและอันตราย โอกาสในการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร การเข้าถึงประชาชน และการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ในขณะเดียวกันก็สร้างอันตรายต่อความจริง ความเชื่อถือได้ และรากฐานของประชาธิปไตย ดังนี้

ความจริงที่ไม่อาจหลีกเลี่ยง คือ AI จะมีบทบาทมากขึ้นเรื่อยๆ ในการเมือง ไม่มีทางที่จะหยุดยั้งหรือย้อนกลับได้ ความแยกแยะระหว่างความจริงและความเท็จจะยากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และระบบประชาธิปไตยจะต้องปรับตัวให้สามารถดำรงอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมใหม่นี้

โอกาสที่ควรใช้ประโยชน์ ได้แก่ ความสามารถของ AI ในการเพิ่มการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มต่างๆ ความเป็นไปได้ในการทำให้การเมืองมีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และโอกาสที่ AI จะช่วยให้การตัดสินใจทางนโยบายมีความแม่นยำและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากขึ้น

ความท้าทายที่ต้องเผชิญ ประกอบด้วย การสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมนวัตกรรมและการป้องกันอันตราย การพัฒนากฎหมายและการกำกับดูแลที่ทันสมัยแต่ไม่ขัดขวางเสรีภาพ การสร้างความรอบรู้ดิจิทัลให้ประชาชนทุกระดับ และการรักษาคุณภาพของการอภิปรายสาธารณะและกระบวนการประชาธิปไตย

สิ่งสำคัญที่สุด คือ การเตรียมพร้อมและการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่การต่อต้านหรือปฏิเสธเทคโนโลยีใหม่ เพราะในยุคที่ความจริงและความเท็จเลือนหายไป การมีเครื่องมือและความรู้ในการแยกแยะกลายเป็นทักษะที่จำเป็นที่สุดสำหรับการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 อนาคตของประชาธิปไตยจะขึ้นอยู่กับความสามารถของเราในการใช้ AI เพื่อเสริมสร้างความจริง ไม่ใช่ทำลายความจริง เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ไม่ใช่การแบ่งแยก และเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ ไม่ใช่ความห่อหุ้ม เราอยู่ในจุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญของประวัติศาสตร์การเมืองมนุษยชาติ และการตัดสินใจที่เราทำในวันนี้จะกำหนดรูปแบบของการเมืองในอนาคตหลายทศวรรษข้างหน้า

การเมืองยุค AI ไม่ใช่เรื่องของอนาคตที่ห่างไกลอีกต่อไป แต่เป็นความเป็นจริงในปัจจุบันที่เราทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง สื่อมวลชน นักวิชาการ หรือประชาชนทั่วไป ต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมและรับมือ ปัจจัยความสำเร็จในการปรับตัวนี้จะเป็นตัวกำหนดว่าประชาธิปไตยจะสามารถอยู่รอดและเจริญเติบโตในยุคดิจิทัล หรือจะถูกทำลายลงด้วยเทคโนโลยีที่เราเองสร้างขึ้น

พ.อ.หญิง จันทิรา นาคบุญนำ

อจ.ทก.กม.สมย.วทบ.

อ้างอิง

1. Chesney R, Citron D. Deep fakes: a looming challenge for privacy, democracy, and national security. California Law Review. 2019;107(6):1753-820.
2. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติ (พ.ศ. 2565-2570): กรอบนโยบายและแผนการขับเคลื่อน. กรุงเทพฯ: สวทช.; 2565.
3. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. ผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์ต่อตลาดแรงงานและการเมืองไทย: การศึกษาเชิงประจักษ์. กรุงเทพฯ: TDRI Press; 2567.

ท่านสามารถสืบค้นข้อมูลย้อนหลังได้ โดยการสแกน QR Code

